

PETAK 21.1.2011.

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

Dirigent: **TOMISLAV FAČINI**

BIANCA BAN kompozicija

Bianca Ban

DVA STAVKA za simfonijski orkestar

ALJOŠA JURINIĆ klavir

Franz Liszt

1. KONCERT ZA KLAVIR I ORKESTAR u Es-duru

Allegro maestoso - (attacca)

Quasi adagio - (attacca)

Allegretto vivace - Allegro animato - (attacca)

Allegro marziale animato

MATIJA MEIĆ bariton

Wolfgang Amadeus Mozart

Arija RIVOLGETE A LUI LO SGUARDO

iz opere *Così fan tutte*, KV 584

SARA BERIŠA saksofon

Henri Tomasi

KONCERT ZA SAKSOFON I ORKESTAR

BIANCA BAN (Zagreb, 1986.) diplomirala je studij primijenjene kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Zlatka Tanodića. Djeluje na području komorne i orkestralne glazbe te primijenjene glazbe za film, televiziju, kazalište i druge medije. Skladbe su joj predstavljene na koncertima studenata kompozicije s Ljubljanske i Zagrebačke akademije, u ciklusu komorne glazbe *Timbar*, u Teatru 8TD, na 5. Velesajmu kulture, na promociji časopisa *fusNota*, na Hrvatskoj radioteleviziji i raznim drugim događanjima u sklopu programa ili izvan Akademije te na brojnim festivalima kratkometražnih filmova u Hrvatskoj i u inozemstvu.

ALJOŠA JURINIĆ (Zagreb, 1989.) student je četvrte godine klavira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Rubena Dalibaltayana i na Sveučilištu za glazbu u Beču u klasi prof. Noela Floresa. Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u Glazbenoj školi Pava Markovca u Zagrebu u klasi prof. Jasne Reba. Dobitnik je 1. nagrade na državnim natjecanjima 2001. i 2003. te na međunarodnim natjecanjima u Salcu i Goriziji (2001.), Beču (2002.), Zagrebu (*Zlatko Grgošević*: 2000., 2002. i 2006.; *Etide i skale*: 2004.), Rijeci (*Lions*, 2007.), Osijeku (EPTA, 2007.), a 2. nagradu osvojio je na natjecanju pod okriljem EPTA-e u Moskvi (2007.). Pobjednik je međunarodnog pijanističkog natjecanja *Mendelssohn* (Taormina, Italija, 2009.), prvonagrađen na međunarodnom natjecanju *Euroregione* (Udine, Italija, 2008.), a 2. nagradu osvojio je na natjecanju *Ricard Viñes* (Lleida, Španjolska, 2010.). Sudjelovao je na 16. Chopinovom natjecanju u Varšavi. Održao je brojne

recitale, nastupao uz pratnju orkestra u zemlji i u inozemstvu. Dobitnik je Rektorove nagrade Sveučilišta u Zagrebu za akademsku godinu 2008./2009.

MATIJA MEIĆ (Zagreb 1986.) nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja u klasi prof. Viktorije Badrov upisuje Muzičku akademiju u Zagrebu u klasi prof. Giorgia Suriana. Tijekom školovanja osvaja 1. mjesta na državnim natjecanjima 2007. i 2009. te 1. mjesto i posebnu nagradu na Međunarodnom natjecanju *Bruna Špiler* u Herceg Novom, Crna Gora. Na Glazbenim večerima u Sv. Donatu u Zadru pjeva uloge Escamilla (*Carmen*) i Markiza d'Obignyja (*Traviata*), a u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu pjeva ulogu Levija (*Nikola Šubić Zrinski*). Honorarni je član opernog ansambla Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, kao i Ansambla *Antiphonus* i Koralista zagrebačke katedrale gdje djeluje i kao solist.

SARA BERIŠA (Slovenj Gradec, Slovenija, 1989.) glazbeno obrazovanje započela je s pet godina učenjem klavira kod prof. Marije Skornšek u Glazbenoj školi u Velenju. Sa dvanaest počela je učiti saksofon kod prof. Gorazda Topolovca. Obrazovanje je nastavila u Umjetničkoj gimnaziji Velenje kod prof. Ota Vrhovnika i Gorazda Topolovca. Usavršavala se na seminarima kod Arna Bornkampa, Vincenta Davida, Mihe Rogine, Massimiliana Donnihelija, Jean-Denisa Michata, Jana Schulte-Bunerta, Saše Nestorovića, Leva Pupisa, Matjaža Drevenšeka i dr. U to vrijeme istaknula se na više slovenskih državnih natjecanja *Temsig* iz solfeggia i saksofona, osvojivši brončanu i sre-

brnu plaketu. Na međunarodnom natjecanju saksofonista u Novi Gorici 2005. osvojila je 5. mjesto, a 2009. na istom natjecanju primila je nagradu EMCY-ja. Kao članica kvarteta saksofona Glazbene škole Velenje na državnom natjecanju *Temsig* osvojila je 2. mjesto i zlatnu plaketu. Godine 2010. osvojila je 2. mjesto i zlatnu plaketu na slovenskom državnom natjecanju *Temsig* i 2. nagradu na hrvatskom državnom natjecanju u Varaždinu. Godine 2006. sudjelovala je u Slovenskom puhačkom orkestru mladih, koji je na međunarodnom natjecanju u Schladmingu osvojio 2. nagradu. Od 2004. članica je Puhačkog orkestra rudara iz Velenja, koji osvaja brojne nagrade na međunarodnim natjecanjima po cijeloj Europi. S orkestrom je nastupila i kao solistica, izvodeći kompoziciju slovenskog autora Blaža Pucihara. Trenutno je studentica treće godine u klasi prof. Dragana Šremeca na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

TOMISLAV FAČINI studirao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, Akademiji Hans Swarowsky u Milanu te na Visokoj glazbenoj školi u Karlsruheu. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu premijerno je postavio Vedrjevu *Traviatu* i Puccinijev *Tripiti*. Na Varaždinskim baroknim večerima premijerno je izveo Paisiellova *Seviljskog brijača*, a 2002. kao asistent dirigent Paula Esswooda sudjelovao u postavljanju prve suvremene izvedbe Cavallijeve opere *Pompeo Magno*. U Sarajevskoj operi postavio je Zajčeva *Zrinskog*, Bizetovu *Carmen* i Mozatov *Figarov pir*. Ravnao je Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom Hrvatske radiotelevizije, orkestrom Haydn Trenta i Bol-

zana, Orkestrom Baden-Badena i dr. Sa Simfonijskim orkestrom Slovenske radiotelevizije ostvario je više sati glazbe slovenskih autora. Gostovao je na vodećim hrvatskim festivalima, među ostalim ravnajući svečanim otvorenjem Dubrovačkih ljetnih igara. Bio je umjetnički direktor Glazbenih večeri u Sv. Donatu. Od 2004. šef je dirigent Orkestra Hrvatske vojske. Vodi sve zapaženiji vokalni ansambl *Antiphonus*. Pedagošku aktivnost razvija na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

DVA STAVKA ZA ORKESTAR sintetiziraju više stilova što ih je **Bianca Ban** pobliže upoznala razvijajući vlastiti jezik: kasnu romantiku, ekspresionizam, suvremenu te osobito filmsku glazbu. Tonaliteti, harmonija, ritam i drugi elementi sloga paralelno napreduju u oba stavka, pri čemu njihovu okosnicu čini motivski razvoj. Premda jednaka trajanja, stavci su po sadržaju različiti i međusobno neovisni. No, kao rezultat jednakog načina razmišljanja i pristupa u skladanju, zajedno čine koherentnu cjelinu. Najistaknutiji elementi prvog stavka su stabilna motorika i izražajan ritam. Stavak je građen trodjelno, s jasno odijeljenim odsjecima, dok se jedinstvo postiže ponavljanjem cikličnih motiva u svakome od njih. Formalna shema nije unaprijed zadana, već je forma proizašla spontano tijekom istraživanja. U ritamski pregnanom tkivu čestih

disonantnih pomaka pojavljuje se tema lirskog karaktera što je iznose violine, pri čemu rogovi i fagoti preuzimaju vodeću harmonijsku ulogu. Lirska se tema tijekom stavka često prekida motoričkim momentima u dionicama limenih puhača. Drugi je stavak sastavljen od tri različita, ali ipak koherentna odsjeka, od kojih svaki završava kulminacijom. Svaki od dijelova pokazuje samostalnost, doživljava postupni rast te vrhunac, nakon kojeg kreće smirenje i prelazak na novi dio. Usprkos samostalnosti dijelova, stavak ostavlja dojam zaokruženosti zbog sveprisutnosti početnog motiva.

Skladatelj, pijanist, pedagog i pisac **Franz Liszt** na svim je područjima djelovanja ostavio trag utječući na daljnji razvoj glazbe i čak anticipirajući neke glazbene pojave što su postale poznate tek kasnije. U njegovu opsežnom opusu najpoznatija su klavirska djela, premda je mnogo pisao i za druge sastave, crpeći pritom redovito inspiraciju iz drugih umjetnosti, ponajprije slikarstva i poezije. Specifičan po tome što se svira bez stanke između stavaka, **KONCERT ZA KLAVIR** u Es-duru prema Bartókovim je riječima savršen primjer ciklične forme, kod koje se teme iz prvog i drugog stavka javljaju u preostala dva, podvrgavajući ih varijacijskom postupku. Djelo je nastajalo u dugom vremenskom razdoblju, počevši od 1830.-ih, kada su zapisane prve skice za glavne teme. Nakon praizvedbe 1855. u Weimaru, na kojoj je solist bio sam Liszt, a dirigent Hector Berlioz, skladatelj je djelo doradio prije tiskanja 1857. godine.

Malom je broju pisaca u povijesti opernog žanra svojim libretima uspjelo toliko zaintrigirati glazbenike kao što je to slučaj s Lorenzom da Ponteom. Izrazito je plodna njegova suradnja s **Wolfgangom Amadeusom Mozartom**, odlikujući se temama koje su bile bliske tadašnjem povijesnom i književnom trenutku. Nakon uspjeha njihova prvog zajedničkog projekta, *Figarova pira*, te pokušaja spajanja ozbiljnog i komičnog u *Don Giovanniju*, zbog životnih je prilika Mozart bio prisiljen ponovno se vratiti metastasijevskom razdvajanju ovih dvaju estetičkih registara. Dok je ozbiljnost prisvojio u operi *La clemenza di Tito*, u *Così fan tutte* prepustio se komičnosti. U razdoblju kada je, protivno prethodnoj želji da postane neovisan glazbenik, prizeljkivao mjesto drugog Kapellmeistara, koje naposljetku nije dobio, u najnesretnijoj godini Mozartova života, prepunoj financijskih nedaća, nastala je opera *Così fan tutte* po narudžbi dvora. Nakon prve izvedbe u bečkom Burgtheateru (26. siječnja 1790.), sveopća žalost u državi zbog smrti Josipa II. uništila je njen isprva solidan prijem. Opera se zbog sižea, kao svojevrsna moralnog ruleta, tijekom 19. stoljeća smatrala previše rizičnom te rijetko izvodila. Naime, dvojica časnika, uvjereni u svoju neodoljivost, na nagovor uvijek skeptičnog filozofa Don Alfonsa, pristanu na okladu u kojoj iskušavaju vjernost svojih izabranica. U trenutku kada prerušeni uspijevaju zavesti ženski par, Don Alfonso zadovoljno zaključuje da je istina ono što je od početka tvrdio: sve su one (tj. žene) jednake. Stoga su neki, primjerice glumac Friedrich Ludwig Schröder, ovaj eksperiment ocjenjivali "bijednim", smatrajući da "ponižava sve žene".

U ariji **RIVOLGETE A LUI LO SGUARDO** (iz 3. scene prvog čina), napisanoj za lirski bariton, Guglielmo, Fiordiligin izabranik, preispituje vjernost Dorabelle, izabranice svojega prijatelja Ferranda.

Unatoč tome što je i skladatelj **Henri Tomasi** gajio veliku ljubav prema kazalištu i činjenici da su mu opere *L'Atlantide* i *Miguel Mañara* pribavile ugled, velik je dio njegova opusa instrumentalan. Pritom je očita njegova sklonost puhačkim instrumentima: osim dvaju koncerata za gudače, skladao je koncerte za flautu, obou, klarinet, saksofon, fagot, trubu, rog i trombon. Tijekom 1910.-ih (a djelomice i u narednom desetljeću) zaradivao je za život svirajući po restoranima, hotelima, kinima i kavanama. Ostatak je života proveo uspješno kombinirajući dirigentski poziv, kojim se bavio dok nije obolio, te skladanje, kojim se bavio do smrti. Nakon Drugog svjetskog rata nastala je najprije njegova najpopularnija skladba, Koncert za trubu, a samo godinu kasnije i **KONCERT ZA SAKSOFON**. Prilikom praižvedbe u Parizu (2. ožujka 1950.) solist na saksofonu bio je Marcel Mule.

Lucija Bodić i Tereza Špralja
studentice 4. godine muzikologije

Priprema tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA
www.gad.hr